

Oahpaheaddjibagadus: Ovdagáddopyramida

Ovdagáddopyramida ráhkaduuvui čilgen dihte makkár oktavuoha lea gaskal cielaheami, vaššiságaid ja vealaheami, mat leat golbma badjálasti doahpaga ja maid sáhttá defineret iešgudet ládje. Ovdagáttut leat vuodđun váttisvuhtii, ja ovdagáddopyramida čilge daid iešgudetlágan vugiid ja julggašta daid.

Ovdagáttut leat negatiiva guottut earáid vuostá, mat leat vuodđuduuvon navdima vuodul sin joavkogullevašvuoda ektui.

Leat mánggalágan vuogit ovdanbuktit ovdagáddopyramida birra, ja dat vuolgá das man buori áiggi áigu dasa geavahit ja man vuđolaččat áigu čilget fáttás.

Amnesty árvala guokte vejolašvuoda movt pyramida ovdanbukta:

1. Álkit čilge, mas leat guokte váldočuoggá (geahča vuollelis) – siidu 9 ja 12
2. Čilget olles pyramida + interaktiivlaš hárbhusat (geahča vuollelis) – siidu 9–12

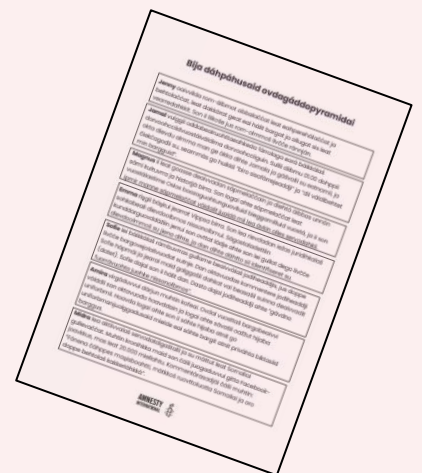
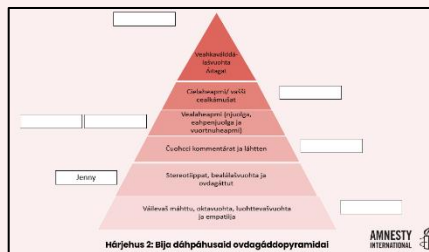
Guokte dehálaš čuoggá ovdagáddopyramidas:

1. Dat mii earuha dan guokte vuolemus dási dan njealji bajit dásiin lea ahte dat sisttisoallá juoidá mii lea oassin mis, ja dat njealje bajit dási ges sisttisdoallet daid daguid/láhttemiid, mii lea fas váikkuhus das mii mis lea alddámet oassin.

2. Lea mávssolaš ipmirdit ahte juridihkalaš duodalašvuodagráda ii dárbbas mearkašit dan seamma go vásihuvon duodalašvuodagráda.

Bija dáhpáhusaid rievttis sadjái pyramidas

Oahppit ožžot ovdagáddopyramida ja 7 dáhpáhusa. Sii galget joavkkus árvoštallat gosa daid iešgudetlágan dáhpáhusaid berre bidjat ovdagáddopyramidas. Gávnnat rievttis vástádusaid ja árkkaid, maid čálihat olggos, dás vuollelis.

Norgga olmmošvuoigatvuoda institušuvnna raporttas *Jaskat go cielaheapmi deaivida* sáhtát lohkat eambo ovdagáddopyramida birra ja lánkačilgehusaid birra, man leat vuodđun dása.

Veahkaválddá-
lašvuohhta
Áitagat

Cielahheapmi/ vašši
cealkámušat

Vealahheapmi (njuolga,
eahpenjuolga ja
vuortnuheapmi)

Čuohcci kommentárat ja láhtten

Stereotiippat, bealášvuohhta ja
ovdagáttut

Váilevaš máhttu, oktavuohhta, luohhtevašvuohhta
ja empatiija

Jenny

Hárjehus 2: Bija dáhpáhusaid ovdagáddopyramidai

Bija dáhpáhusaid ovdagáddopyramidai

Jenny oaivvilda rom-álbmot obbalaččat leat eahperehálaččat ja behtolaččat, leat dakkárat geat eai hálit bargat ja ollugat sis leat vearredahkkit. Son ii liikoše jus rom-olmmoš livčče ránnján.

Jamal vulggii ođđabeairuohttaeahkeda fárrolaga eará báikkálaš dorvoohcciidvuostáiváldima dorvoohcciguin. Sullii diibmu 01.00 dohppii okta dievdu alma man ge ákka dihte Jamala ja gášvalii su eatnamii, ja čiekčagođii su, seammás go huikkii “biro sisafárrejeaddji” ja “dii váldibehtet min bargguid”.

Magnus ii leat goasse deaivvadan sápmelaččain ja diehtá áibbas unnán sámi kultuvrra ja historjjá birra. Son logai ahte sápmelaččat leat vuostálastime Oslos boazoguohtunguovlluid bieggamilluid vuostá, ja ii son ipmir manne sápmelaččat váidalit juoidá mii lea ávkin olles servodahkii.

Emma riŋgii báŋkui jearrat Vippsa birra. Son lea rievvdadan iežas juridihkalaš sohka beali dievdoolbmoss nissonolbmui. Ságastaladettiin kunddarguovddážiin jerrui son ovttat ládje ahte son lei gullat dego livčče dievdoolmmoš su jiena dihte, ja dan dihte dáhtto sii identifiseret su.

Sofie lei báikkálaš rámbuvrras gullame beaivválaš jodiheaddjis, jus doppe livčče bargovejolašvuodát sutnje. Dan oktavuodas kommentere jodiheaddji Sofie hápmái ja jearai maid galggašii dahkat vai beasašii suinna deaivvadit (datet). Sofie dajai son ii hálit dan. Dasto dajai jodiheaddji ahte “gávdno fuorrávuohta juohke nissonolbmoss”.

Amira virgáduvvui dárjun muhtin kafeai. Ovdal vuosttaš bargobeavvi válddii son oktavuoda hoavddain ja logai ahte sávašii oažžut hijaba uniforbmii. Hoavda logai ahte son ii sáhte hijaba atnit go uniforbmanjuolggadusaid mielde eai sáhte bargit atnit priváhta biktasiid barggus.

Midra lea aktiivvalaš servodatdigaštalli ja su máttut leat Somalialai gullevaččat. Muhtin kronihkka maid son čálii juogaduvvui gitta Facebook-joavkkus, mas leat 20.000 miellahtu. Kommentárasadjái čálii muhtin: “Fánena čáhppes maŋisboahtti, mátkkoš ruovttoluotta Somalialai ja oro doppe behtolaš kakkerláhká”.

Hárjehus 2 vástádusat

Jamal

Veahkaválddá-
lašvuohhta
Áitagat

Cielahheapmi/ vašši
cealkámušat

Vealahheapmi (njuolga,
eahpenjuolga ja
vuortnuheapmi)

Čuohcci kommentárat ja láhtten

Stereotiippat, bealálašvuohhta ja
ovdagáttut

Váilelaš máhttu, oktavuohhta, luohhtelašvuohhta
ja empatiija

Midra

Emma

Magnus

Amira

Sofie

Jenny

Hárjehus 2: Bija dáhpáhusaid ovdagáddopyramidai